

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.5.28>

ШУЛЬГА В.О.

**ПРЕЮДИЦІЙНІ ПІДСТАВИ ДЛЯ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ СУДОМ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ****PREJUDICIAL GROUNDS FOR THE TERMINATION OF CRIMINAL
PROCEEDINGS BY THE COURT OF FIRST INSTANCE.**

У статті здійснено комплексне дослідження преюдиційних підстав для закриття кримінального провадження судом першої інстанції, передбачених пунктами 6 і 91 частини першої статті 284 КПК України. Розкрито їх правову природу крізь призму принципу *non bis in idem* – заборони подвійного притягнення особи до відповідальності за одне й те саме правопорушення, що є фундаментальною гарантією справедливої судового розгляду. Визначено зміст кримінальної процесуальної преюдиціальності як правового механізму забезпечення стабільності судових рішень, правової визначеності та ефективного захисту прав особи.

Крім того, у статті проаналізовано практичні аспекти застосування зазначених положень як на стадії підготовчого судового провадження, так і під час судового розгляду, коли виявляється факт існування чинного вироку чи ухвали суду щодо тієї ж особи і того самого обвинувачення. Наведено приклади із практики Верховного Суду та Європейського суду з прав людини, зокрема у справах *Zolotukhin v. Russia* та *Marguš v. Croatia*, які конкретизують критерії ідентичності правопорушення, особи та юридичної кваліфікації. З'ясовано, що в національній практиці спостерігається неоднакове застосування пунктів 6 і 91 ч.1 ст.284 КПК України, що створює колізії та правову невизначеність.

Обґрунтовано доцільність законодавчого об'єднання зазначених положень в єдину норму, яка б чітко передбачала закриття провадження у випадку існування остаточного судового рішення щодо того самого обвинувачення. Така уніфікація сприятиме підвищенню узгодженості кримінального процесуального законодавства, забезпеченню ефективної реалізації принципу *non bis in idem* і зміцненню гарантій правової визначеності в кримінальному судочинстві України.

Ключові слова: кримінальне провадження, преюдиційність, закриття провадження, суд першої інстанції, *non bis in idem*, КПК України, подвійне притягнення до відповідальності.

The article provides a comprehensive study of the prejudicial grounds for the termination of criminal proceedings by a court of first instance, as stipulated in paragraphs 6 and 91 of part one of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. Their legal nature is examined through the prism of the principle of *non bis in idem* — the prohibition of double prosecution or punishment for the same offense, which serves as a fundamental guarantee of a fair trial. The article defines the concept of criminal procedural prejudiciality as a legal mechanism ensuring the stability of judicial decisions, legal certainty, and effective protection of individual rights.

In addition, the article analyzes the practical aspects of applying these provisions both at the stage of preparatory court proceedings and during the trial, when it is established that there already exists a valid court judgment or ruling concerning the same person and the same charge. Examples from the case law of the Supreme Court of Ukraine and the

European Court of Human Rights are provided, particularly in the cases of *Zolotukhin v. Russia* and *Marguš v. Croatia*, which clarify the criteria of identity of the offense, the person, and the legal qualification. It is established that Ukrainian judicial practice demonstrates inconsistent application of paragraphs 6 and 91 of part one of Article 284 of the CPC, leading to conflicts and legal uncertainty.

The article substantiates the expediency of legislative consolidation of these provisions into a single norm clearly stipulating the termination of proceedings in cases where a final court decision already exists regarding the same accusation. Such unification would promote greater coherence of criminal procedural legislation, ensure the effective implementation of the non bis in idem principle, and strengthen the guarantees of legal certainty in the criminal justice system of Ukraine.

Key words: *criminal proceedings, prejudiciality, termination of proceedings, court of first instance, non bis in idem, Criminal Procedure Code of Ukraine, double prosecution.*

Вступ. Забезпечення дотримання принципу non bis in idem – заборони подвійного притягнення особи до відповідальності за одне й те саме правопорушення – є важливою гарантією справедливості кримінального процесу. Цей принцип закріплений у Конституції України та міжнародних актах, зокрема у статті 4 Протоколу №7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. У національному законодавстві його реалізовано через преюдиційні підстави для закриття кримінального провадження, передбачені п. 6 і п.9¹ ч. 1 ст.284 КПК України. Проте практика їх застосування судами залишається неоднозначною, що зумовлює необхідність наукового аналізу природи, змісту та механізму реалізації цих положень у кримінальному процесі України.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування змісту та особливостей застосування преюдиційних підстав для закриття кримінального провадження судом першої інстанції, визначення їхньої ролі у забезпеченні реалізації принципу non bis in idem, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення відповідних положень КПК України.

Результати дослідження. У межах аналізу п.6 ч.1 ст.284 КПК України слушно навести думку К. Токаренко, що вказана підстава ґрунтується на кримінальній процесуальній преюдиціальності, тобто можливості прийняття рішення, покладаючи в його основу раніше прийняте не скасоване процесуальне рішення [1, с. 118]. Крім того, відповідна норма реалізовує приписи ст. 61 Конституції України, в частині заборони бути двічі притягнутим до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення [2].

Доповнюючи наведене, М. Карпенком визначає розумінням поняття «те саме обвинувачення», у контексті застосування п.6 ч.1 ст.284 КПК України, як інші обвинувачення, якщо вони співпадають за фактичними обставинами кримінального правопорушення (загальними або індивідуальними), правовою кваліфікацією діяння, формулюванням обвинувачення [3, с. 110].

Доволі показовим у цьому ключі є рішення ЄСПЛ у справі «А і В (A and B) проти Норвегії» у тексті котрого недвозначно підтверджено, що ст.4 Протоколу № 7 до Конвенції не обмежується правом не бути покараним двічі і охоплює право не бути повторно покараним або судимим. В іншому разі не було б необхідності використовувати разом зі словом «покараний» слово «судимий», оскільки це було б простим повторенням. Таким чином, ЄСПЛ нагадав, що ст. 4 Протоколу № 7 до Конвенції застосовується навіть тоді, коли стосовно заявника просто було порушено кримінальну справу, яка не завершується винесенням обвинувального вироку. Стаття 4 Протоколу № 7 до Конвенції містить три самостійні гарантії, передбачаючи, що за один і той самий злочин ніхто не повинен двічі (а) піддаватися переслідуванню, (б) бути судимим або (в) бути покараним [4].

Національні суди, зокрема першої інстанції, при ухваленні рішення щодо закриття кримінального провадження на підставі п.6 ч.1 ст. 284 КПК України констатують, що відповідно до усталеної прецедентної практики ЄСПЛ поняття «те саме правопорушення» – елемент idem принципу non bis in idem, у ст. 4 Протоколу №7 до Конвенції, належить розуміти як заборону кримінального переслідування або судового розгляду у справі щодо другого «правопорушення», якщо вони витікають з ідентичних, або, по суті, одних і тих самих фактів. У свою чергу поняття «кримінальна процедура», що міститься у тексті ст. 4 Протоколу №7, повинна тлумачитися у світлі загальних принципів, які стосуються відповідних понять «кримінальне обвинувачення» і «покарання» у ст. 6 і 7 Конвенції. Крім цього, закріплена у ст. 4 Протоколу №7 Конвенції заборона подвійного притягнення особи до відповідальності за одне й те саме правопорушення,

поширюється на випадки, коли така відповідальність більш як один раз реалізується судом у межах проваджень, які за своєю суттю є кримінальними [5].

На основі наведеного тексту може виникнути таке питання: *Чи може заборона подвійного притягнення особи до відповідальності, закріплена у ст. 4 Протоколу №7 до Конвенції та підтверджена практикою ЄСПЛ, застосовуватися у випадках, коли особу вже було притягнуто до адміністративної відповідальності, якщо таке провадження за своєю суттю має ознаки кримінального?*

Ознайомлення із усталеною практикою ЄСПЛ, котра визнає кримінальним правовий зміст адміністративного правопорушення дає змогу надати відповідь на вказане питання. Так, у справі «Лучанінова проти України» суд зауважує, що заявницю було визнано винною у вчиненні дрібної крадіжки. Відповідно до ч. 1 ст. 51 КУпАП за таке правопорушення передбачалось стягнення у вигляді штрафу або виправних робіт. З огляду на загальний характер законодавчого положення, яке порушила заявниця, а також профілактичну та каральну мету стягнень, передбачених цим положенням, суд вважав, що провадження, про яке йдеться, є кримінальним для цілей застосування Конвенції і той факт, що стягнення, застосоване до заявниці Тростянецьким районним судом, – штраф – було згодом замінено на зауваження, не може позбавити правопорушення, про яке йдеться, притаманного йому кримінального характеру) [6].

Національні суди при виникненні такої потреби зазначають, що у випадках, коли адміністративне і кримінальне провадження відносно особи стосувалися його поведінки в одну й ту саму дату, в один і той же проміжок часу, в одному й тому ж місці, то складання протоколу про адміністративне правопорушення стосовно особи за вчинення правопорушення та винесення постанови по даній справі вважається притягненням до відповідальності із ухваленням вироку [7].

На практиці ця підстава реалізується наступним чином. Так, у справі №216/4920/24 суд закрит кримінальне провадження на підставі п. 6 ч.1 ст. 284 КПК України у зв'язку з тим, що складання протоколу про адміністративне правопорушення стосовно обвинуваченого у минулому за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 124 КУпАП та винесення постанови по даній справі вважається притягненням до відповідальності із ухваленням вироку [7]. Такі випадки у судовій практиці не поодинокі.

Інший приклад, де у клопотання про закриття кримінального провадження на підставі п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України було відмовлено у зв'язку з тим, що справа про адміністративне правопорушення була розглянута судом щодо вчинення домашнього насильства обвинуваченого по відношенню до своєї колишньої дружини, що проявляється у словесних образах та погрозах, а у кримінальному провадженні обвинуваченому інкриміновано спричинення потерпілій легких тілесних ушкоджень, тобто правопорушення вчинені є різними за своєю суттю, суд приходить до висновку, що підстави для закриття кримінального провадження, у відповідності до положень п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України відсутні [8].

Крім цього, у межах тематики наукового дослідження, нас цікавить механізм реалізації вказаної норми: *на яких стадіях розгляду справи у суді першої інстанції можливе її застосування та яким чином вона може бути врахована судом при ухваленні рішення.*

Як вже було вказано раніше, дана підстава напряму реалізує принцип заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, що передбачений ст. 19 КПК України [9] та низкою нормативно-правових актів, зокрема, Протоколом №7 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [10].

Хоча законодавець у п. 2 ч. 3 ст. 314 КПК України передбачив можливість закриття кримінального провадження з відповідної підстави на стадії підготовчого провадження, проте Х. Павич дотримується думки, що закриття за вказаною підставою є неможливим, оскільки на стадії підготовчого провадження суд обмежений встановленням процесуальним порядком дій, в розпорядженні суду є лише обвинувальний акт, а в дослідженні інших доказів він є обмежений, тобто – позбавлений можливості з'ясувати на цій стадії подію і склад злочину, здійснити так зване порівняння із попереднім обвинуваченням, встановити їхню тотожність [11, с. 159].

На підтвердження даної думки, на практиці зустрічаються випадки коли судді відмовляють у задоволенні відповідних клопотань, посилаючись на те, що існуючий спір з приводу закриття провадження вимагає дослідження доказів, що можливе лише у судовому засіданні [12].

Однак, така логіка є частково помилковою, оскільки, дійсно, неприпустимим є з'ясування на стадії підготовчого провадження питань, що виходять за межі повноважень суду. Зокрема, такими слід визнати: вирішення питання про готовність справи до розгляду з точки зору доведеності вини обвинуваченого та достатності зібраних для цього доказів, питання їхньої допустимості;

з'ясування питання про те, чи немає підстав для притягнення до кримінальної відповідальності інших осіб, для кваліфікації дій обвинуваченого за іншою статтею Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність за більш тяжкий злочин, чи для повідомлення йому про підозру у вчиненні іншого злочину, крім того, про який йому було повідомлено, тощо [13, с. 144].

На нашу думку, закриття кримінального провадження на стадії підготовчого судового засідання є можливим, однак лише у випадках, коли підстава для цього є очевидною та не потребує дослідження доказів. Дійсно, суд на цій стадії не вправі виходити за межі своїх повноважень – оцінювати доведеність вини, допустимість чи достатність доказів, змінювати кваліфікацію дій обвинуваченого тощо. Водночас, якщо підстава для закриття встановлюється без необхідності судового дослідження, суд має право закрити провадження вже на підготовчому етапі. Такий підхід узгоджується зі змістом п. 2 ч. 3 ст. 314 КПК України, забезпечує процесуальну економію та ґрунтується на ідеї кримінальної процесуальної преюдиціальності, відповідно до якої певні юридичні факти, встановлені компетентними органами або очевидні з матеріалів провадження, не потребують повторного доведення в суді.

Проте при застосуванні п.6 ч.1 ст. 284 КПК України слід виходити із конкретних обставин справи. До прикладу, 18.11.2024 року в провадження Харківського районного суду Харківської області надійшов обвинувальний акт у кримінальному провадженні за обвинуваченням ОСОБА_5, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК України, ухвалою Харківського районного суду Харківської області від 19.11.2024 року призначене підготовче судово засідання у даному кримінальному провадженні, після чого прокурор 27.12.2024 року надіслала до суду клопотання про закриття кримінального провадження на підставі п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України, посилаючись на те, що Київським районним судом м. Харкова 19.11.2024 ухвалено обвинувальний вирок відносно ОСОБА_5, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 114-2 КК України [14].

Наведений випадок підтверджує той факт, що застосування п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України можливе на стадії підготовчого судового засідання, якщо встановлення підстав для закриття не потребує дослідження доказів, а ґрунтується на очевидних процесуальних фактах. На відміну від випадків, коли питання закриття пов'язане з необхідністю оцінки доказів щодо події чи складу кримінального правопорушення, у цій ситуації суд лише констатує наявність обвинувального вироку стосовно тієї ж особи за тим самим кримінальним правопорушенням. Отже, суд діє в межах своїх повноважень, застосовуючи принцип кримінальної процесуальної преюдиціальності та гарантію, передбачену ст. 4 Протоколу №7 до Конвенції, без виходу за межі підготовчого провадження.

У свою чергу, застосування п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України під час судового розгляду здійснюється у загальному порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством України. Це означає, що відповідне питання вирішується судом у межах стадії судового розгляду з дотриманням установлених процесуальних правил та процедур, включаючи розгляд клопотання сторони провадження та постановлення ухвали про закриття кримінального провадження.

Таким чином, з урахуванням аналізу національної судової практики, положень Конституції України та Європейської конвенції з прав людини, обґрунтованим є висновок про необхідність уточнення п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України. Запропоноване доповнення, яке передбачає можливість закриття кримінального провадження у разі наявності вироку, постанови або ухвали суду чи постанови у справі про адміністративне правопорушення за тим самим фактом і з тих самих підстав, забезпечує дотримання принципу *non bis in idem*, уніфікує судову практику та гарантуватиме недопущення повторного притягнення особи до відповідальності в однорідних правовідносинах.

Водночас, як слідує з наукових досліджень І. Гафича, важливе значення для застосування п.6 ч.1 ст. 284 КПК України має встановлення тотожності обвинувачення у раніше закритому кримінальному провадженні змісту підозри у наявному процесі, тобто формальною підставою для закриття кримінального провадження у цьому випадку є саме судові рішення: вирок суду (як обвинувальний, так і виправдувальний), або ухвала суду про закриття кримінального провадження з будь-якої підстави для цього, у т. ч. зі звільненням особи від кримінальної відповідальності. За цими ознаками вказана підстава відрізняється від передбаченої п. 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України, що має загалом аналогічну правову природу (попереднє вирішення кримінального провадження) [15, с. 151–152].

Поряд з цим, п. 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України, як п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України, реалізує заборону повторного розслідування як механізм забезпечення правила *non bis in idem*, що

унормована національним законодавцем, зокрема, у спосіб закріплення в якості обставин, що унеможливають проведення досудового розслідування. Постанова слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження є одним із можливих підсумкових процесуальних рішень, що приймаються компетентною особою за результатом проведеного досудового розслідування [16].

Зі змісту п. 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України можливо виокремити три умови, наявність яких свідчить про необхідність закриття кримінального провадження:

1) існування не скасованого рішення слідчого або прокурора про закриття кримінального провадження, прийнятого з огляду на одну з підстав, наведених у пунктах 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України;

2) тотожність між собою діяння, кримінальне провадження щодо якого було закрито з підстав, зазначених у пунктах 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України, та діяння, провадження щодо якого у зв'язку з існуванням не скасованого рішення підлягає закриттю за п. 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України;

3) здійснення досудового розслідування у первісному кримінальному провадженні, яке було закрито з огляду на одну з підстав, зазначених у пунктах 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК, на момент його закінчення із дотриманням вимог щодо підслідності [17].

Варто звернути увагу, що п. 9¹ ч. 1 ст. 284 КПК України охоплює лише постанови слідчого, дізнавача чи прокурора, прийняті на підставі п. 1, 2, 4 та 9 цієї статті. Така вибірковість виглядає дещо штучною й, очевидно, є наслідком недосконалої законодавчої техніки – результатом поетапних змін до КПК України без узгодження взаємопов'язаних норм, хоча за логікою правила non bis in idem мало б стосуватися будь-якого остаточного рішення, яке унеможливає повторне переслідування за те саме діяння.

Висновки. З наведеного випливає, що п.п. 6 та 9¹ ч.1 ст. 284 КПК України мають подібну правову природу, оскільки обидва спрямовані на реалізацію принципу non bis in idem – заборони подвійного притягнення особи до відповідальності за одне й те саме правопорушення. Обидві норми ґрунтуються на ідеї кримінальної процесуальної преюдиціальності, тобто визнанні юридичної сили раніше ухваленого, не скасованого процесуального рішення, яке унеможливає повторне розслідування чи судовий розгляд за тим самим фактом. При цьому п.6 стосується наявності вироку суду, ухвали або постанови суду про закриття кримінального провадження, тоді як п. 9¹ – існування не скасованої постанови слідчого чи прокурора про закриття провадження. З огляду на спільну мету, аналогічний зміст та дублювання правових наслідків, доцільним є їх об'єднання в єдину норму, яка б передбачала закриття кримінального провадження у разі, якщо щодо тієї ж особи існує вирок суду, постанова або ухвала суду про закриття кримінальної справи, чи постанова у справі про адміністративне правопорушення за тим самим фактом і з тих самих підстав. Таке об'єднання забезпечить узгодженість кримінального процесуального законодавства, усуне дублювання норм та сприятиме ефективній реалізації гарантій, передбачених статтею 4 Протоколу №7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Доцільно викласти об'єднану норму у п. 6 ч. 1 ст. 284 КПК України в такій редакції: *Кримінальне провадження закривається в разі, якщо: «існує вирок суду, що набрав законної сили, ухвала суду про закриття провадження у кримінальній справі, чи постанова у справі про адміністративне правопорушення за тим самим фактом і з тих самих підстав, а також не скасована постанова слідчого, дізнавача або прокурора про закриття кримінального провадження, прийнята відповідно до пунктів 1–10 частини першої цієї статті»*. Така редакція забезпечить узгодженість положень КПК України, усуне дублювання та ефективно реалізує принцип non bis in idem у кримінальному процесі України.

Список використаних джерел:

1. Токаренко К. Процесуальний порядок закриття кримінального провадження : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 209 с. URL: <http://surl.li/byqjqx>

2. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

3. Карпенко М. Зміст поняття «обвинувачення»: теоретико-прикладний аспект. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. № 5. С. 106–111. URL: https://www.juris.vernadskijournals.in.ua/journals/2020/5_2020/21.pdf

4. Case of A and B v. Norway. *European Court of Human Rights*. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168972>

5. Ухвала Харківського районного суду від 28.01.2025 року у справі № 635/13161/24. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/124741840>
6. Справа «Лучанинова проти України» (Заява № 16347/02) : Рішення Європ. суду з прав людини від 09.06.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_788#Text
7. Ухвала Центрально-Міського районного суду м. Кривого Рогу від 21.11.2024 року у справі № 216/4920/24. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/123529848>
8. Ухвала Локачинського районного суду від 09.04.2025 року у справі № 931/80/25. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/126492564>
9. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI : станом на 1 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
10. Протокол №7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (укр/рос) : Протокол Ради Європи від 22.11.1984 № 7 : станом на 17 лип. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_804#Text
11. Павич Х. Закриття кримінального провадження судом першої інстанції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2018. 291 с.
12. Ухвала Буського районного суду від 14.12.2018 року у справі № 440/1237/18. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/78564871>
13. Дячук С., Галаган В., Галаган О. Застосування кримінального процесуального законодавства на підготовчому провадженні у суді першої інстанції. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2013. Т. 144–145. С. 142–146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAun_2013_144-145_35
14. Ухвала Харківського районного суду від 28.01.2025 року у справі № 635/13161/24. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/124741840>
15. Гафич І. І. Організаційно-правові основи участі прокурора у вирішенні питання про закриття кримінального провадження. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії. 081 Право. Нац. юрид. ун. ім.і Я. Мудрого. Харків, 2021. 254 с.
16. Трофименко В., Клепка Д., Глинська Н. Остаточність постанови прокурора про закриття кримінального провадження. *Юридична практика*. 2020. URL: <https://lexinform.com.ua/yuridychna-praktyka/ostatochnist-postanovy-prokurora-pro-zakryttya-kryminalnogo-provadhennya>
17. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 09.02.2024 року у справі № 991/4379/23. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/117521448>

Дата першого надходження рукопису до видання: 19.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.09.2025

Дата публікації: 25.09.2025